

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

อันตรายจากเสียงดังที่รับทราบกันโดยทั่วไปคือทำให้เกิดการสูญเสียการได้ยินกับผู้สัมผัส โดยเฉพาะหากสัมผัสเสียงดังที่ 90 เดซิเบลเอ เป็นระยะเวลา 8 ชั่วโมงต่อวัน ตลอดชีวิตการทำงาน จะมีความเสี่ยงต่อการสูญเสียการได้ยินสูงถึงร้อยละ 21 (ISO,1971 อ้างใน NIOSH,1998) ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่ามีความเสี่ยงต่อการสูญเสียการได้ยินจากการทำงานสูงถึง 30 ล้านคน (OSHA, 2015) ส่วนในสหราชอาณาจักรพบว่าคนงานที่เสี่ยงในเรื่องนี้มีประมาณ 1 ล้านคน (HSE, 2012) สำหรับประเทศไทยถึงแม้ว่าจะไม่มีตัวเลขจำนวนลูกจ้างที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียการได้ยินจากการทำงานก็ตาม แต่ข้อมูลการตรวจวัดระดับความดังของเสียงในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่กรมควบคุมมลพิษได้แจ้งให้บริษัทที่ปรึกษาทำการตรวจวัดนั้น พบว่ามีระดับเสียงที่ดังมากและเป็นสาเหตุที่จะทำให้เกิดการสูญเสียการได้ยินจากการทำงานได้ ซึ่งกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานตระหนักในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก จึงได้ออกกฎกระทรวงกำหนดค่ามาตรฐานระดับการสัมผัสเสียงขึ้นในปี 2549 และกำหนดว่าสถานประกอบกิจการที่ลูกจ้างมีระดับการสัมผัสเสียงตั้งแต่ 85 เดซิเบลเอ ขึ้นไป ต้องจัดทำโครงการอนุรักษ์การได้ยิน และต่อมาในปี 2553 จึงมีการประกาศใช้ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยรายละเอียดของการจัดทำโครงการอนุรักษ์การได้ยินดังกล่าวขึ้น กฎหมายทั้ง 2 ฉบับนี้ ได้มีการปรับปรุงใหม่ในปี 2559 และ 2561 ตามลำดับ

การพัฒนาและดำเนินการโครงการอนุรักษ์การได้ยิน ต้องมีการเผื่อระวังเสียงดัง และการเผื่อระวังการได้ยิน ทั้งสองกิจกรรมนี้ต้องอาศัยผู้ตรวจวัดที่มีความรู้และความชำนาญ และต้องมีเครื่องมือตรวจวัดที่มีความละเอียดอ่อนในการใช้งาน ประกอบด้วยเครื่องมือวัดระดับเสียง (Sound Level Meter) และเครื่องมือตรวจการได้ยิน (Audiometer) ประสบการณ์ของคณะผู้วิจัยพบว่าประเด็นที่เกี่ยวกับการเผื่อระวังเสียงดังและการเผื่อระวังการได้ยิน ที่ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าการดำเนินโครงการอนุรักษ์การได้ยินตามกฎหมายจะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ ดังตัวอย่างประเด็นต่อไปนี้

- 1) ความสามารถ ความเพียงพอ และการกระจายตัวของผู้ตรวจวัดระดับเสียง และผู้ตรวจการได้ยินที่จะให้บริการทั่วประเทศ
- 2) ความเพียงพอของเครื่องมือวัดระดับเสียง และเครื่องมือตรวจการได้ยินที่จะให้บริการทั่วประเทศ
- 3) ความสะดวกในการให้บริการ เมื่อพิจารณาในด้านระยะทางระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ
- 4) วิธีการตรวจวัดระดับเสียง (ซึ่งมีผลต่อจำนวนจุดที่จะวัด จำนวนวันที่ทำการตรวจวัด และค่าใช้จ่าย)

5) วิธีการตรวจวัดการได้ยิน (ซึ่งมีผลต่อจำนวนคนที่ตรวจวัดการได้ยิน จำนวนวันที่ทำการตรวจวัด และค่าใช้จ่าย)

6) ความเป็นสากลของกฎหมายด้านการสัมผัสเสียงดัง

เบื้องต้นมีข้อมูลว่าสถานประกอบกิจการจำนวนมากไม่ได้ดำเนินการตามกฎหมาย หรือหากมีการดำเนินการก็จะมีปัญหาว่ามีวิธีการดำเนินงานที่ไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน เช่น ใช้ห้องประชุมเป็นห้องตรวจการได้ยิน ทั้ง ๆ ที่ห้องนั้น ๆ ไม่ได้ “เงียบ” ตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้เสียค่าใช้จ่ายโดยได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และยังมีผลต่อเนื่องคือมีการนำผลที่ได้มาด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้องไปใช้ ทำให้การแปลผลผิดพลาด

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในฐานะหน่วยงานวิชาการที่มีคณาจารย์ที่มีความชำนาญในเรื่องการจัดทำโครงการอนุรักษ์การได้ยิน ได้พิจารณาเห็นถึงความสำคัญที่ต้องมีข้อมูลสถานการณ์จริงเกี่ยวกับข้อมูลการสัมผัสระดับเสียง ข้อมูลการตรวจการได้ยิน และข้อมูลการดำเนินโครงการอนุรักษ์การได้ยินที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อจะจัดทำข้อเสนอแนะการจัดทำโครงการอนุรักษ์การได้ยินที่ถูกต้อง เสนอต่อกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสถานประกอบกิจการต่าง ๆ ทั่วประเทศนำไปถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป จึงได้เสนอโครงการนี้ขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ

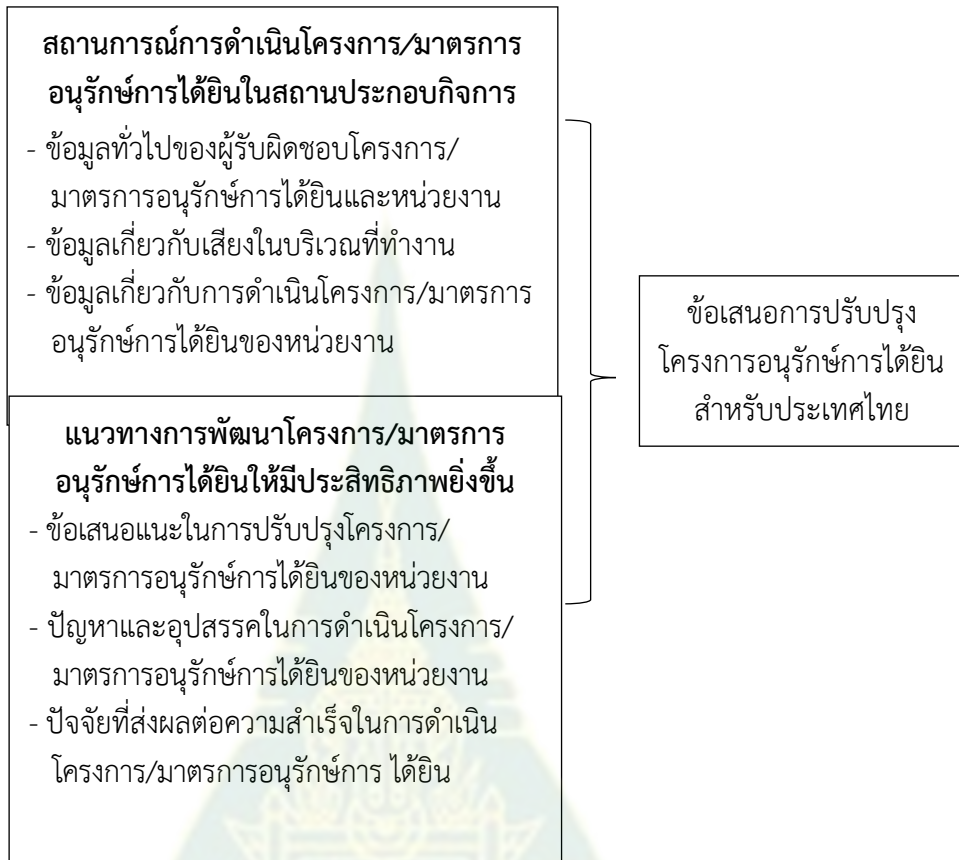
- 2.1 ประเมินสถานการณ์การดำเนินการโครงการอนุรักษ์การได้ยินในสถานประกอบกิจการต่าง ๆ
- 2.2 ประเมินความพร้อมในการให้บริการตรวจวัดระดับเสียงของผู้ให้บริการทั่วประเทศ
- 2.3 ประเมินความพร้อมในการให้บริการตรวจวัดการได้ยินของผู้ให้บริการทั่วประเทศ
- 2.4 เปรียบเทียบกฎหมายด้านการสัมผัสเสียงและการทำโครงการอนุรักษ์การได้ยินของประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร
- 2.5 จัดทำข้อเสนอการพัฒนาและดำเนินการโครงการอนุรักษ์การได้ยินสำหรับประเทศไทย

3. ขอบเขตการวิจัย

ทำการศึกษาใน 5 ภาคของประเทศไทย คือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ภายในระยะเวลา 1 ปี

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมกฎหมายและงานวิจัยเกี่ยวกับดำเนินการโครงการอนุรักษ์การได้ยิน รวมทั้งเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง และได้กำหนดกรอบการวิจัย ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. นิยามศัพท์/นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

คำศัพท์ที่สำคัญในงานวิจัยนี้ มีดังต่อไปนี้

โครงการ/มาตรการอนุรักษ์การได้ยิน หมายถึง โครงการ/มาตรการในสถานประกอบกิจการที่เป็นลายลักษณ์อักษร ในกรณีที่สภาวะการทำงานในสถานประกอบกิจการ มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดระยะเวลาการทำงาน 8 ชั่วโมงตั้งแต่ 85 เดซิเบลเอขึ้นไป ซึ่งประกอบด้วย 1) นโยบาย 2) การเฝ้าระวังเสียงดัง 3) การเฝ้าระวังการได้ยิน และ 4) หน้าที่ความรับผิดชอบ

เสียงกระแทก หมายถึง เสียงที่ดังและหายไปอย่างรวดเร็ว ช่วงความดังแต่ละครั้งไม่เกิน 1 วินาที อาจเกิดจากการ ตก ตี เคาะหรือกระทบของวัตถุ เช่น เสียงค้อน เสียงย่ำห่มุด เสียงเครื่องปั๊มโลหะ เป็นต้น

เสียงดังต่อเนื่อง หมายถึง เสียงที่มีระดับความดังที่สม่ำเสมอต่อเนื่อง เช่น เสียงของเครื่องปั๊มน้ำ เสียงเครื่องจักรในโรงงานทอผ้า เสียงเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

เสียงรบกวน หมายถึง เสียงที่ไม่พึงปรารถนาของผู้รับฟังแม้จะไม่เกินเกณฑ์ที่เป็นอันตราย เสียงรบกวนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึก ทำให้เกิดความเครียดได้ หรือหากมีความดังในระดับที่อาจก่อให้เกิดอันตรายจะทำให้มีผลกระทบต่อระบบการได้ยินได้

การบริการตรวจวัดเสียง หมายถึง การให้บริการตรวจวัดเสียงดังในสถานประกอบกิจการ โดยบริษัทผู้ให้บริการจะต้องได้รับใบอนุญาตขึ้นทะเบียนห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชนจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม และได้รับใบอนุญาตรับรองรายงานการตรวจวัด และวิเคราะห์สภาพะการทำงาน ตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร และการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่างและเสียง พ.ศ. 2559 จากกองตรวจความปลอดภัยกระทรวงแรงงาน

การให้บริการตรวจวัดการได้ยิน หมายถึง การให้บริการตรวจวัดการได้ยินในสถานประกอบกิจการ โดยบริษัทผู้ให้บริการหรือโรงพยาบาลให้บริการตรวจวัดการได้ยิน เป็นการตรวจความสามารถการได้ยินโดยการตรวจด้วยเครื่องตรวจสมรรถภาพการได้ยินและสามารถแปลผลการได้ยิน โดยผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์ทางด้านอชีวเวชศาสตร์ได้

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 กระทรวงแรงงานได้ข้อมูลและแนวทางในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยการสัมผัสเสียงและประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยโครงการอนุรักษ์การได้ยิน

6.2 สถานประกอบกิจการและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ระดับวิชาชีพได้แนวทางการปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการสัมผัสเสียงและประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยโครงการอนุรักษ์การได้ยิน

6.3 ผู้ให้บริการด้านการตรวจวัดเสียง และการตรวจการได้ยินทราบแนวทางการให้บริการที่สอดคล้องกับสิ่งที่กฎกระทรวงว่าด้วยการสัมผัสเสียงและประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยโครงการอนุรักษ์การได้ยินกำหนด